

Міністерство культури та інформаційної політики України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1
від «30» червня 2021 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«Початковий курс з історії кіномистецтва»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з аудіовізуального мистецтва початкового професійного спрямування,
клас кіномистецтва, мультимедіа, анімації**

**Київ
2021**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Початковий курс з історії кіномистецтва» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з аудіовізуального мистецтва початкового професійного спрямування, клас кіномистецтва, мультимедіа, анімації. Київ, 2021. 23 с.

- Укладачі: **Журавльова Т. Л.**, завідувачка відділом Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти;
Бриль М. М., директор Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти, кандидат психологічних наук, заслужений працівник культури України.
- Рецензенти: **Михальов В. Я.**, доцент кафедри кіно-, телемистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, головний спеціаліст секретаріату представника Національної ради з питань телебачення та радіомовлення в Київській області, кінорежисер;
Тулін В. І., викладач циклової комісії аудіовізуального мистецтва Канівського фахового коледжу культури і мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
Мусієнко О. В., викладач телевізійних дисциплін Комунального початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу «Школа сучасних театральних сценічних напрямів» (м. Харків).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Початковий курс з історії кіномистецтва**» (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовими освітніми програмами середнього (базового) початкової мистецької освіти з аудіовізуального мистецтва (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 р. № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання, окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу.

Навчальна дисципліна «**Початковий курс з історії кіномистецтва**» сприяє формуванню в учнів нових знань про кіно, його історію, розпізнаванню високохудожніх зразків кіномистецтва, висловлюванню та обґрунтуванню власного ставлення до творчості видатних режисерів кіно, розумінню проявів художнього розмаїття різних видів і жанрів кіномистецтва. У типовій навчальній програмі навчальний і демонстраційний матеріал диференційовано за ознакою часу. У додатках подано приклади демонстраційного матеріалу.

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми, в якій викладач деталізує, конкретизує та адаптує нормативний зміст дисципліни, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначає організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. Також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності викладення навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів навчального матеріалу та результатів навчання понад визначені типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнях зацікавлення до вивчення мистецтва кіно як частини світової художньої культури, знайомство з історією становлення та розвитку вітчизняного і світового кінематографа, з особливостями функціонування кіно на рубежі ХХ – ХХІ століть у контексті розвитку сучасної аудіовізуальної культури, розвиток вміння розуміти зміст та вплив фільмів, мотивації до подальшого навчання в галузі аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Основні навчальні **завдання** програми: розкрити витoki формування мистецтва кіно; ознайомити з основними етапами розвитку світового кіно; надати огляд ключових творів в історії кіномистецтва, які відображають художню своєрідність кінематографа як виду мистецтва; розкрити індивідуальний вклад творчості режисерів, які вплинули на розвиток як національного, так і світового кінематографа; підвищити медіаграмотність та комунікативну компетентність учнів через організацію переглядів, обговорення фільмів та кінофрагментів; сформуванню в учнях вміння виражати емоції, почуття та думки через обговорення сюжетів фільмів.

Нормативний зміст навчальної дисципліни розподілений за роками навчання та модулями, а також містить визначені результати навчання, які має продемонструвати учень/учениця на різних етапах вивчення дисципліни. У разі

збільшення, відповідно до освітньої програми закладу, кількості годин на вивчення цієї початкової дисципліни, робоча навчальна програма має передбачати ширші за змістом та більш високі за рівнем складності, ніж описані в типовій навчальній програмі, нормативні результати навчання.

Основною формою організації занять є **груповий урок**.

Вивчення нормативного змісту типової навчальної програми передбачає: інтерактивну форму із застосуванням різноманітних видів художньо-творчої діяльності; ознайомлення з мовою кіно, з видами, жанрами, структурою кінематографічного твору; застосування синтезу різних видів мистецтва для проведення поточного або підсумкового контролю. Рекомендовані методи навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія); наглядні (демонстрація фільмів та їх фрагментів, кадрів, ілюстрацій); практичні (виконання різних завдань практичного характеру на матеріалі кіно, наприклад: малюнок, колаж, плакат, кросворд, драматизація, есе, інтерв'ю, репортаж, рецензія).

Освітній процес з навчальної дисципліни «**Початковий курс з історії кіномистецтва**» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль дає викладачеві змогу своєчасно одержати об'єктивні дані про хід опанування учнями відповідних складових компетентностей з метою корегування педагогічних підходів для досягнення результатів навчання, передбачених типовою навчальною програмою і здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками модуля (модульний контроль). Поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних уроків, переглядів, заліків тощо. Конкретні форми поточного (поурочного, модульного) контролю визначаються викладачем відповідно до робочої навчальної програми.

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі річного контрольного заходу, на якому перевіряється досягнення нормативних результатів навчання, передбачених типовою навчальною програмою. Рекомендовані форми контрольного заходу: обговорення (дискусія), вікторина, мистецька лабораторія, квест, онлайн-чат/форум (обмін думками та враженнями) або інші форми та їх поєднання (на вибір викладача) тощо.

Наприкінці четвертого (**випускного**) року навчання проводиться **підсумковий контроль за результатами опанування типової навчальної програми** у формі публічної презентації індивідуального або колективного (виконаного в групі) мистецького проекту та його обговорення. Залежно від вибору учнів мистецький проект може бути реалізований як власна художня робота, інсталяція, а також їх комбінації. Це може бути конкурс з використанням кінофрагментів, фонограм, мультфільмів, фотографій, фрагментів з книг і статей; самостійно знятий відеофільм, турнір, монтаж «фільмів», театралізація епізодів з фільмів тощо. За рішенням викладача підсумковий контроль з дисципліни може доповнюватися іншими видами перевірки набутих знань, зокрема, вирішенням тестових завдань, колоквиумом або опитуванням.

Нормативний зміст, обсяг та результати навчання

Перший рік навчання

Завдання: ознайомлення учнів з історією зародження та першим етапом розвитку кінематографа відповідно до технічних та наукових відкриттів.

<i>Історія зародження кінематографа. Початковий період розвитку</i>			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. <i>Історія виникнення кіно.</i>	1.1. Передумови зародження кінематографа. Фотографія як чинник народження та становлення кінематографа. Відкриття Луї Дагера, Нісефора Н'єпса, Етьєна-Жюля Марє та ін.	2	Вміє розповісти про те, яке значення має народження фотографії для становлення кінематографа.
	1.2. Попередники кінематографа (зоотроп, мутоскоп, фенакістископ, «чарівний ліхтар» та ін.) Кінетоскоп Томаса Едісона.	2	Називає перші кінематографічні прибори та їх винахідників. Дає пояснення, що таке кіно та твір кіномистецтва.
	1.3. Народження сінематографа. Кіноапарат братів Огюста і Луї Люм'єрів. Перші короткометражні фільми Люм'єрів. Роль братів Люм'єрів у розвитку світового кінематографа.	2	Називає приклади перших фільмів, їх авторів та висловлює власне враження від сприйнятого.
	1.4. Жорж Мельєс і поява ігрового кіно. Зйомки фантастичних фільмів («Подорож на Місяць»), кінофеєрій.	2	
Модуль 2. <i>Початковий період розвитку кіно. Німий кінематограф.</i>	2.1. Кінематограф США до Голівуда. Перші кінофільми США. Перші режисери: Девід Ворк Гріффіт, Едвін Портер, Мак Сеннет.	2	Розуміє значення творчості перших американських режисерів для розвитку світового кіномистецтва.
	2.2. Початковий період розвитку кінематографа в Європі. Діяльність Шарля Пате та Леона Гомона.	2	Розповідає про початковий етап розвитку німого кінематографа в Європі.
	2.3. Виникнення кінематографії в Україні. Поява першого кіно. Йосип Тимченко – винахідник прототипу сучасного кінознімального апарату та апарату для кінопроекції. Діяльність Альфреда	2	Розповідає про факти виникнення українського кіно та його найвідоміших перших представників.

	Федецького. «Королева екрану» – Віра Холодна.		Наводить приклади перших художніх вітчизняних фільмів.
Модуль 3. Майстри німого кіно.	3.1. Режисер Едвін Портер та його внесок в освоєння виражальних можливостей кінокамери.	2	Пояснює методи і техніки, які режисер Едвін Портер використовував для створення фільмів.
	3.2. Видатні відкриття режисера Девіда Ворка Гріффіта (фільми: «Народження нації», «Нетерпимість»).	2	Розуміє значення відкриттів режисера Девіда Ворка Гріффіта для розвитку світового кіномистецтва.
	3.3. Творчість Владислава Старевича – автора перших у світі сюжетних фільмів, які були зняті в техніці лялькової анімації.	2	Розуміє особливості створення мультиплікаційних фільмів Владислава Старевича.
Модуль 4. Розвиток світового кіномистецтва у 1920-ті роки ХХ ст.	4.1. Голівуд періоду німого кіно. Виникнення жанрів у кіно. Поява перших «кінозірок»: Мері Пікфорд, Дуглас Фербенкс, Рудольфо Валентино, Бастер Кітон, Гарольд Ллойд та ін.	2	Знає про історію створення Голівуду та розуміє його значення в розвитку американського кіно. Називає перших американських кінозірок.
	4.2. Художні напрями в європейському кіно. Реалізм. Німецький експресіонізм. Режисери напряму: Роберт Віне, Фріц Ланг, Фрідріх-Вільгельм Мурнау.	2	Знає про розвиток європейського мистецтва кіно 20-х рр. ХХ ст.
	4.3. Художні напрями в європейському кіно. Французький «авангард». Основні напрями: імпресіонізм, сюрреалізм.	2	Знає різницю між термінами та пояснює їх («кіноавангард», «монтаж атракціонів», «кіноправда», «реалізм», «сюрреалізм», «експресіонізм», «імпресіонізм» тощо).
	4.4. Творчість Сергія Ейзенштейна («Панцерник “Потьомкін”»). Метод «монтаж атракціонів».	2	
Модуль 5. Розвиток кіномистецтва в Україні 1920-1930-ті роки ХХ ст.	5.1. Кінематограф Олександра Довженка (Фільми «Звенигора», «Земля»). Поняття «поетичний кінематограф».	2	Розуміє значення поняття «український поетичний кінематограф». Називає видатних діячів українського кіно 1920-х рр. ХХ ст.
	5.2. Вітчизняні кіномитці та їх місце в розвитку кіно: Петро Чардинін, Іван Кавалерідзе, Лесь Курбас.	2	Розповідає про мистецький доробок перших діячів вітчизняного кіно та їх
	5.3. Кінодокументалістика Дзиги Вертова. Фільм «Людина з кіноапаратом» –	3	

	один з найвпливовіших документальних фільмів в історії кінематографа.		внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового кіномистецтва. Розуміє особливості створення художнього образу в документальних фільмах Дзиги Вертова.
Всього годин у навчальному році		35	

За підсумками першого року навчання учень/учениця:
називає головні особливості кіномови, її відмінність від інших видів мистецтв;
пояснює використання методів/технік, що використовувалися першими кінематографістами для створення фільмів;
наводить приклади перших фільмів та пояснює втілені в них художні образи;
називає перших видатних діячів світового та вітчизняного кінематографа;
пояснює значення термінів: «кіноавангард», «монтаж атракціонів», «кіно правда», «реалізм», «сюрреалізм», «експресіонізм», «імпресіонізм» тощо.

Рекомендований список демонстраційного матеріалу подано в [Додатку 2](#).

Другий рік навчання

Завдання: ознайомлення з мистецтвом кіно як своєрідним видом художньої діяльності: видами та жанрами кіномистецтва, видатними фільмами різних художніх напрямів, прикладами втілення художніх образів у цих творах на основі вивчених видових та жанрових особливостей кіномистецтва.

Види та жанри кіно. Життєвий цикл кінофільму.			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 6. Види кіно. Поділ фільму за довжиною на короткометражні, повнометражні та багатосерійні.	6.1. Художнє або ігрове кіно. Основні риси художнього кіно.	2	Знає основні риси художнього кінематографа.
	6.2. Документальне кіно. Історія розвитку. Теми та жанри документального кіно (хроніка, кіноочерк, фільм-портрет, кінорепортаж та ін.). Українські документальні фільми. «Невідома Україна» (1993–1996), «Обрані часом» (1996–2007), «Борщ: секретний інгредієнт» (2020).	2	Відрізняє фільми різних жанрів і тематики. Описує різницю між документальним та художнім фільмом. Розуміє роль виражальних засобів для створення художнього образу в документальному фільмі.
	6.3. Науково-популярне кіно. Історія та розвиток сучасного науково-популярного кіно.	2	Розуміє основні риси науково-популярного кіно. Пояснює, що його завданням є
	6.4. Мультиплікаційне кіно. Види мультиплікаційного кіно. Видатні режисери анімаційного фільму.	2	оприлюднення наукових відомостей, фактів і результатів досліджень.

	Творчість Юрія Норнштейна. Українська анімація. Стрічки режисерів Алли Грачової, Ніни Василенко, Володимира Дахна, Давида Черкаського.		Розрізняє технології в анімації: рисована, об'ємна, комп'ютерна анімація. Описує засоби, завдяки використанню яких відображаються позитивні та негативні образи в мультиплікаційних фільмах.
Модуль 7. Жанри художнього кіно та мультиплікації.	7.1. Пригодницьке кіно Фільми жаху Джеймса Уейла, Карла Дресера. Фільми Альфреда Гічкока. Фільми-детективи.	2	Визначає ознаки основних жанрів кіно. Називає приклади фільмів пригодницького жанру.
	7.2. Кінокомедія. Поява жанру комедії в кіно. Різновиди кінокомедій (лірична, романтична, сатирична, трагікомедія та ін.). Найвідоміші коміки кіно.	2	Називає різновиди комедійного жанру в кіно. Наводить приклади комедійних фільмів. Знає найвідоміших акторів-коміків світового кіно.
	7.3. Історичне кіно. Особливі риси історичного художнього фільму. Різновиди історичних фільмів (історико-біографічні, історико-пригодницькі, костюмні).	2	Пояснює особливості художніх фільмів історичного жанру. Описує взаємовплив літератури та кіно. Наводить приклади своїх улюблених фільмів-екранізацій.
	7.4. Екранізація. Література і кіно. Знамениті екранізації світового кіно. Фільми-екранізації творів української класики («За двома зайцями», реж. Віктор Іванов).	2	Знає історію виникнення жанру мюзиклу в кіно.
	7.5. Мюзикл на екрані. Історія кіномюзикла. Найвідоміші фільми в жанрі мюзикл: «Звуки музики», «Моя чарівна леді», «Ісус Христос – суперзірка», «Кішки», «Привид опери», м/ф «Король Лев».	2	Розуміє значення музики в кіно і мультиплікації. Називає приклади видатних кіномюзиклів та їх композиторів.
	7.6. Наукова фантастика. Історія розвитку жанру наукової фантастики в кіно. Візуальні ефекти у фантастичних фільмах.	2	Знає історію розвитку жанру фантастики в кіно. Розуміє як розвиток науки впливав на зміни в цьому кінематографічному жанрі. Називає та характеризує свої улюблені фільми жанру казка.
	7.7. Фільми жанру казка в кінематографі. Фільми-казки Олександра Роу і	2	

	Олександра Птушко. Жанр казки в мультиплікації.		Висловлює особисті почуття від переглянутого мультфільму/казки (на вибір), виявляє власне емоційне ставлення до нього.
	7.8. Жанр фентезі в кіно. Найвідоміші фільми: «Володар пернів», «Лев, Чаклунка і стара шафа», «Гаррі Поттер». Фентезі в анімації: «Хоббіт», «Хроніки дванадцяти королівств». Телесеріали в жанрі фентезі.	3	Описує традиційних героїв жанру фентезі та пояснює, чим вони відрізняються від казкових героїв.
Модуль 8. Процес створення фільму.	8.1. Склад зйомочної групи. Творчий колектив.	2	Розуміє колективну природу творчості в кінематографі.
	8.2. Режисер – одна з основних професій у мистецтві кіно. Видатні режисери світового кіно.	2	Пояснює, що таке режисура, написання сценарію, акторська майстерність, монтаж фільмів та створення музики в кіно.
	8.3. Творча складова роботи оператора в кіно. Особливості роботи оператора в кіно. Видатні оператори світового кіно.	2	Пояснює завдання режисера, сценариста, художника-постановника, оператора, акторів, монтажера і композитора під час створення фільму.
	8.4. Кіноактор. Специфічні особливості акторської професії в кіно. Популярні українські кіноактори.	2	
	8.5. Цикл створення фільму. Підготовчий період (предпродакшн). Зйомочний період (продакшн). Трюки та спеціальні ефекти (спецефекти). Монтажно-тонувальний період (постпродакшн). Прокат фільму.	2	Описує зміст всіх етапів створення фільму: підготовка, виробництво, пост-продакшн.
Всього годин у навчальному році		35	

За підсумками другого року навчання учень/учениця:
розрізняє основні види та жанри кінематографа;
виражає своє відношення до ігрового та мультиплікаційного фільму;
виражає своє відношення до документального кіно;
висловлює особисте ставлення до фільмів різних жанрів, називає ті, що подобаються, та пояснює свій вибір (не менше трьох фільмів різних жанрів);
називає навички, необхідні для різних професій у кіновиробництві, таких як режисер, сценарист, художник-постановник, художник з костюмів, оператор, актор, монтажер і композитор;
описує роль режисера на кожному етапі створення фільму.

Рекомендований список демонстраційного матеріалу подано в [Додатку 2](#).

Третій рік навчання

Завдання: ознайомлення учнів з мистецтвом кіно з 1930-х рр. ХХ ст. і до початку ХХІ ст. через кінематографічні твори митців різних країн; ознайомлення з видатними фільмами різних художніх напрямів, прикладами втілення художніх образів у цих творах на основі вивчених мовних та жанрових особливостей кіномистецтва.

Сторінки історії кінематографа в період з 1930 р. ХХ ст. і до початку ХХІ ст.			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 9. Світове кіно 30-х років ХХ ст. Поява звукового кіно.	9.1. Поява звуку в кіно і пов'язані з цим зміни в кіновиробництві. Використання звуку для розвитку кінематографічної образності.	2	Знає факти про походження звуку в мистецтві кіно. Визначає специфічні засоби виразності звукового кінематографа.
	9.2. Нові риси кінокомедії. Фільми Чарлі Чапліна («Нові часи», «Вогні великого міста», «Малюк»).	2	Описує головні риси у творчості Чарлі Чапліна як режисера, актора, композитора.
	9.3. Шедеври кінематографії 30-х рр. ХХ ст. «Віднесені вітром» Віктора Флемінга. Творчість Джона Форда, Вільяма Вайлера, Орсона Веллса.	2	Знає видатні фільми 30-х рр. ХХ ст., їх режисерів, відомих акторів. Називає до 3 зразків мультиплікаційних фільмів Волта Діснея.
	9.4. Мультиплікаційні фільми Волта Діснея («Білосніжка і сім гномів», «Бембі» та ін.) Внесок Діснея в розвиток світової мультиплікації.	2	
Модуль 10. Розвиток кіно в 40-і рр. ХХ ст. Друга світова війна та її вплив на розвиток кінематографу в різних країнах.	10.1. Друга світова війна та її вплив на кінематограф різних країн.	2	Називає особливості розвитку мистецтва кіно в роки Другої світової війни.
	10.2. Воєнна тематика в художніх фільмах.	2	Відрізняє художні та документальні фільми воєнної тематики.
	10.3. Документальне кіно в роки війни.	2	Висловлює власне ставлення до фільмів, в яких відображена доля людини в роки війни.
Модуль 11. Розвиток кіно в 50-80-ті рр. ХХ ст.	11.1. Провідні напрямки розвитку післявоєнного кіно. Італійський неореалізм та його вплив на світове кіномистецтво.	2	Пояснює поняття «неореалізм». Називає приклади неореалістичних фільмів, називає їх режисерів.

	11.2. Французька «Нова хвиля». Особливості напрямку. Фільми – своєрідний художній маніфест цієї течії («Красунчик Серж» Клода Шаброля, «400 ударів» Франсуа Трюффо, «На останньому подиху» Жана-Люка Годара).	2	Описує емоції, настрої та почуття, відтворені у фільмах режисерів напрямку «неореалізм». Знає про особливості розвитку кінематографа в 60-ті рр. ХХ ст. Пояснює поняття «нова хвиля» та його значення в розвитку кінематографа.
	11.3. Дитяче кіно та мультиплікація 50-60-х рр. ХХ ст. Видатні режисери мультиплікатори 50-60-х рр. ХХ ст.: Іван Іванов-Вано, Мстислав Пашенко, Борис Дьожкін, Володимир Полковніков, Лев Атаманов, Іполіт Лазарчук, Ірина Гурвич.	2	Називає приклади фільмів режисерів напрямку «нова хвиля». Розповідає про розвиток дитячого кінематографа та мультиплікації 50-60-х рр. ХХ ст.
	11.4. Український поетичний кінематограф 60-х рр. ХХ ст. Творчість Сергія Параджанова. Фільм «Тіні забутих предків».	2	Знає видатні мультиплікаційні фільми 50-х рр. ХХ ст. Знає про походження і розвиток у 60-ті рр. ХХ ст. напрямку поетичного кіно в українському кінематографі.
	11.5. Світовий кінематограф 1970–1980-х рр. ХХ ст. (Френсіс Коппола, Стенлі Кубрик, Мілош Форман, Емір Кустурица).	2	Називає видатних діячів українського кіно 60-х рр. ХХ ст., особливості режисерських стилів і методів роботи поетичного кінематографічного напрямку.
	11.6. Поняття «авторське кіно». Творчість режисера Андрія Тарковського.	3	Пояснює прийоми та ефекти у фільмах Сергія Параджанова. Називає 2–3 фільми різних режисерів, творчість яких відноситься до авторського кінематографа. Описує асоціативні образи на прикладі фільмів Андрія Тарковського.
Модуль 12. Кіно останніх десятиріч	12.1. Бойовик – один з ведучих жанрів епохи. Зірки жанру: Чак Норріс,	2	Знає найвідоміших режисерів кіно 80–90-х рр. ХХ ст., аналізує їх внесок

XX ст. Вплив інформаційних технологій на зміну кіномови.	Мел Гібсон, Жан-Клод Ван Дам, Брюс Вілліс, Джеккі Чан.		у розвиток світового кіномистецтва.
	12.2. Поняття «постмодернізму» у світовому кінематографі 1990-рр. XX ст., естетика та проблематика. Режисери-постмодерністи: брати Коен, Тім Бертон, Пітер Гринуей, Франсуа Озон, Емір Кустуріца.	2	Пояснює поняття «постмодернізм» у кінематографі. Називає 2-3 фільми різних режисерів, творчість яких відноситься до постмодернізму. Розуміє як розвиток науки та використання комп'ютерних технологій впливають на зміни в процесі створення фільмів та мультфільмів.
	12.3. Технологічні зміни в кінематографі. Використання комп'ютерної графіки для створення спецефектів: «Зоряні війни», «Зоряні війни: Повернення Джедая» Джорджа Лукаса, «Індіана Джонс», «Іншопланетянин» і «Парк Юрського періоду» Стівена Спілберга.	2	Висловлює власне ставлення до творчості режисерів Джорджа Лукаса та Стівена Спілберга. Знає технічні здобутки та інновації в анімації 1990-х рр. XX ст.
	12.4. Розвиток мультиплікації в 1990-ті рр. XX ст. Диснейвський ренесанс, створення анімаційних хітів: «Красуня і чудовисько», «Аладін» та ін. Революція в області анімації студії Ріхар. Перший повнометражний фільм, створений за допомогою комп'ютерних технологій, «Історія іграшок».	2	Наводить приклади використання комп'ютерних технологій у мультиплікації.
Всього годин у навчальному році	35		

За підсумками третього року навчання учень/учениця:

- знає особливості звукового кіно;
- знає художні напрями розвитку кінематографа 50-60-х рр. XX ст.;
- висловлює та пояснює власне розуміння головної ідеї та художніх образів фільму на прикладі кінофільму одного з режисерів напрямку «неореалізм» (на вибір викладача);
- знає творчості режисерів мультиплікаторів 50-60-х років;
- наводить приклади фільмів напрямку «нова хвиля»;
- знає факти про розвиток напрямку поетичного кіно в українському кінематографі;

пояснює асоціативно-образні засоби творення художнього образу в кіно 70-х рр. ХХ ст.;

розуміє, як розвиток науки та використання комп'ютерних технологій впливають на створення фільмів.

Рекомендований список демонстраційного матеріалу подано в [Додатку 2](#).

Четвертий рік навчання

Завдання: ознайомлення учнів з сучасним кінематографом у контексті світової художньої культури, з методами аналізу кінофільмів та процесом сприйняття фільмів глядачами як враженнями від перегляду.

Сучасний кінематограф у контексті світової художньої культури. Сприйняття фільмів та вплив творів кіномистецтва.			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 13. Сучасне кіно в контексті світової художньої культури.	13.1. Кінематограф на початку нового століття. Тенденції розвитку, напрями світового кіно: данська «Догма 95», «Незалежне американське кіно».	3	Розуміє місце кінематографа в системі інших екранних засобів масової комунікації (ТБ, відео, DVD, Інтернет та ін.). Знає особливості розвитку сучасного мистецтва кіно, його найвідоміших представників, аналізує їх мистецький доробок та внесок у розвиток світового кіномистецтва.
	13.2. Найвідоміші сучасні режисери: Вуді Аллен, Джим Джармуш, Квентін Тарантіно, Альфонсо Куарон, Такесі Кітано та ін.	3	Знає технічні здобутки та інновації сучасного кінематографа та наводить приклади використання комп'ютерних технологій у кіно.
	13.3. Сучасний український кінематограф. Фільми молодих режисерів: «Гуцулка Ксеня» (О. Дем'яненко, 2019), «Казка старого мельника» (О. Ітигілов, 2020), «Віддана» (Х. Сиволап, 2020).	3	Пояснює різницю між фільмом для кінотеатру та телевізійним фільмом.
	13.4. Кіно і телебачення. Фільм екранний і телесеріал.	2	Знає основні тенденції розвитку сучасного українського кіно.
	13.5. Сучасна анімація, її особливості. Тенденції розвитку сучасної анімації США, Японії, Франції. Сучасний стан української анімації та її представники (Степан Коваль, Євген Сивокін та ін.).	3	Висловлює свої почуття до фільмів молодих українських режисерів. Знає видатних діячів сучасної анімації. Називає 2-3 приклади їх фільмів.

Модуль 14. Мова фільмів. Розуміння змісту та характеристики елементів фільму у вибраних сценах.	14.1. Зміст фільму, його основні елементи: персонажі, конфлікт, розвиток дії, тема.	3	Визначає основні елементи фільму (за вибором викладача), зокрема тему, розвиток дії, персонажів, описує конфлікт, спосіб вирішення конфлікту.
	14.2. Особливості сприйняття фільмів різних жанрів. Особливість контакту кіноглядача з твором кіномистецтва.	3	Висловлює свої відчуття, емоційно пригадує та описує враження від побачених сучасних фільмів різних жанрів.
	14.3. Час та простір – найбільш суттєві поняття, які визначають структуру екранного твору та його художнє наповнення.	3	Пояснює різницю між реальним часом та часом у кіно. Називає риси характерів героїв у сучасних фільмах.
Модуль 15. Фільм як історичний і культурний артефакт. Взаємовплив кіно та суспільства.	15.1. Соціальні проблеми та історичні події в художньому фільмі. Соціальний вплив та потенціал документального кіно.	3	Розуміє, чому фільм є культурною, а не історичною пам'яткою. Описує соціальні проблеми або історичні події, що представлені в конкретному фільмі, пояснює як фільм їх відображає.
	15.2. Фільм як твір мистецтва.	3	Може зробити висновок про те, як суспільство впливає на фільм і як на нього може впливати фільм. Пояснює характеристики фільму як твору мистецтва. Називає 2–3 приклади фільмів, в яких зображені емоції, настрої та почуття людей (на власний вибір).
Модуль 16. Підготовка мистецького проєкту.		6	
Всього годин у навчальному році		35	

За підсумками четвертого року навчання учень/учениця:
знає найвідоміших режисерів кіно ХХІ століття, пояснює їх внесок у розвиток світового кіномистецтва;
знає особливості розвитку сучасного мистецтва кіно;
наводить приклади сучасних фільмів різних жанрів;
висловлює власне розуміння головної ідеї та художніх образів у фільмі (на прикладі сучасного фільму за вибором викладача);

розуміє, що фільм водночас може бути історичним та соціальним документом, культурним здобутком та мистецьким витвором;

називає соціальні проблеми, які можуть бути представленими у фільмі, робить висновок про те, як кіно може впливати на людину та суспільство;

висловлює особисте ставлення до фільмів різних жанрів, називає фільми, що подобаються та пояснює свій вибір;

демонструє знання творчості сучасних режисерів мультиплікаторів.

Рекомендований список демонстраційного матеріалу подано в [Додатку 2](#).

За підсумками опанування нормативного змісту навчальної дисципліни «Початковий курс з історії кіномистецтва» учень/учениця повинні знати:

особливості кіно та анімації як видів візуального мистецтва;

основні періоди історії та розвитку кіномистецтва та анімації;

основні художні напрями в кіно;

імена видатних майстрів кіно та мультиплікації України та світу (режисерів, операторів, акторів, композиторів, художників);

основні професії, задіяні у сфері виготовлення кіно, мультиплікації;

вміти:

висловити свої враження від побаченого фільму, пояснити, що саме вплинуло на їх появу.

Список інформаційних джерел та рекомендованої літератури

1. Агафонова Н. А. Общая теория кино : основы анализа фильма. Минск : Тесей, 2008. 392 с.

2. Аксенов И. А. Сергей Эйзенштейн: Портрет художника / общ. ред., послеслов. и коммент. Н. И. Клеймана. Москва : Киноцентр, 1991. 128 с.

3. Баженова Л. М., Некрасова Л. М. Мировая художественная культура. XX век. Кино, театр, музыка. Санкт-Петербург : Питер, 2008. 432 с.

4. Безклубенко С. Д. Відеологія : основи теорії екраних мистецтв. Київ : Альтерпрес, 2004. 327 с.

5. Бейли К. Кино : фильмы, ставшие событиями. Санкт-Петербург : Академический проект, 1998. 400 с.

6. Беленький И. История кино: Киносъемки, кинопромышленность, киноискусство. Москва : Альпина Паблишер, 2019. 405 с.

7. Берген Р. Кино. Путеводитель по жанрам. Москва : Кладезь-Букс, 2012. 160 с.

8. Бордмен А. Ілюстрована історія кіно. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 112 с.

9. Брюховецька Л. І. Кіномистецтво : навч. посіб. Київ : Логос, 2011. 390 с.

10. Вайда А. Кіно і решта світу. Київ : Етнос, 2001. 308 с.

11. Вайсфельд И. В., Демин В. П., Михалкович В. И. Встречи с X музой : Беседы о киноискусстве : в 2-х т. Москва : Просвещение, 1981. Т. 1. 223 с.; Т. 2. 175 с.

12. Гинзбург С. С. Кинематография дореволюционной России. Москва : Аграф, 2007. 488 с.

13. Госейко Л. Історія українського кінематографу. 1896–1995. Київ : КІНО-КОЛО, 2005. 464 с.

14. Дзига Вертов: «Ентузіазм», Харків та культурна революція / Шкандрій М. *Авангардне мистецтво в Україні, 1910–1930: пам'ять, за яку варто боротися* / пер. з англ. І. Семенюк. Харків : ВД Фабула, 2021. С. 178 – 193.
15. Довженко і світ: Творчість О. П. Довженка в контексті світової культури. Київ : Рад. письменник, 1984. 222 с.
16. Железняков В. Н. *Cinematographer. Человек с фабрики грез*. Москва : Пробел-2000, 2004. 200 с.
17. Звезды Голливуда / ред. Е. Н. Карцева. Москва : Искусство, 1995. 400 с.
18. Звезды немого кино / сост. В. Головской. Москва : Искусство, 1968. 238 с.
19. История зарубежного кино. 1945–2000 : учебник для вузов / сост. и отв. ред. В. А. Утилов. Москва : Прогресс-Традиция, 2005. 566 с.
20. Кино: Энциклопедический словарь / под. ред. С. Юткевича. Москва : Сов. энциклопедия, 1986. 640 с.
21. Кино Италии. Неореализм 1939–1961 / сост., вступ. ст. и коммент. Г. Д. Богемского. Москва : Прогресс, 1989. 430 с.
22. Кіномистецтво України в біографіях : кінодовідник / Н. Капельгородська, Є. Глущенко, О. Синько. Київ : АВДІ, 2004. 712 с.
23. Клиентов А. Е. Пять встреч с музой кино. Москва : Современник, 2001. 335 с.
24. Коппола Ф. Ф. Живе кіно та техніка його виробництва / пер. з англ. О. Тільна. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2021. 208 с.
25. Кракауер З. Природа фильма. Реабилитация физической реальности / пер. с англ. Москва : Искусство, 1974. 235 с.
26. Краткий энциклопедический словарь кино / авт.-сост. В. Н. Миславский. Харьков : Колорит, 2007. 214 с.
27. Крижанівський Б. Великі митці кіно. Київ : Рад. школа, 1970. 87 с.
28. Крижанівський Б. Золоті сторінки кіно. Київ : Веселка, 1978. 143 с.
29. Крижанівський Б. М. Мистецтво мультиплікації. Київ : Рад. школа, 1981. 118 с.
30. Кудрявцев С. В. 500 фильмов. Москва : СП ИКПА, 1991. 381 с.
31. Левицька Й. Повернення до коріння. Українське поетичне кіно. Київ : Видавництво «Задруга», 2011. 124 с.
32. Мир и фильмы Андрея Тарковского. Москва : Искусство, 1991. 398 с.
33. Миславский В. Н. Кино в Украине 1896–1921. Харків : Торсинг, 2005. 576 с.
34. Нечай О. Ф. Основы киноискусства. Москва : Просвещение, 1989. 288 с.
35. Никулин Н. От братьев Люмьер до голливудских блокбастеров. Главное в истории кинематографа. Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2019. 104 с.
36. Орлова И. Жизнь посвящая кинематографу : документальная повесть об основателе отечественного кинематографа А. Ханжонкове. Донецк : Промінь, 2007. 127 с.
37. Паркинсон Д. Кино. Москва : Росмэн, 1996. 160 с.
38. Первый век кино. Популярная энциклопедия / редкол. К. Разлогов и др. Москва : Локид, 1996. 711 с.

39. Плахов А. Всего 33. Звезды мировой кинорежиссуры. Винница : АКВИЛОН, 1999. 464 с.
40. Разлогов К. Э. Планета кино. История искусства мирового экрана. Москва : Эксмо, 2015. 407 с.
41. Робинсон Д. Чарли Чаплин. Жизнь и творчество. Москва : Радуга, 1990. 671 с.
42. Садуль Ж. Всеобщая история кино : в 4 т. Москва : Искусство, 1958. Т. 1. 646 с.; Т. 2. 594 с.; 1961. Т. 3. 692 с.; 1982. Т. 4. 592 с.
43. Саликова С. Детям об искусстве Кино. Краткая история. Как снимают кино. Москва : Аванта, 2008. 624 с.
44. Семенчук І. Р. Життєпис Олександра Довженка. Київ : Молодь, 1991. 140 с.
45. Сивоконь Е. Я. Если вы любите мультипликацию: Из творческого опыта режиссера. Київ : Мистецтво, 1985. 148 с.
46. Сивоконь Е. Я. Из невошедшего. Київ : Національний Центр Олександра Довженка, 2012. 74 с.
47. Скляренко В. Знаменитые актеры. Киев : Фолио, 2014. 379 с.
48. Театр і кіно. Дитяча енциклопедія. Київ : Фолю, 2015. 316 с.
49. Тримбач С. В. Кіно, народжене Україною: ілюстрована історія. Альбом антології українського кіно. Київ : Саммит-Книга, 2016. 378 с.
50. Український енциклопедичний кінословник. Основні терміни та поняття / уклад. С. Д. Безклубенко, О. Г. Рутковський. Вінниця : КНУКІМ, 2006. Т. 1. 500 с.
51. Фрейлих С. И. Теория кино : от Эйзенштейна до Тарковского. Москва : Академический проект, 2002. 508 с.
52. Чаплин Ч. Моя автобиография / пер. с англ. З. Л. Гинзбург. Москва : Искусство, 1966. 494 с.
53. Шимон О. О. Сторінки з історії кіно на Україні. Київ: Мистецтво, 1964. 280 с.
54. Эйзенштейн С. М. Психологические вопросы искусства / ред.-сост. Е. Я. Басин. Москва : Смысл, 2002. 320 с.
55. Эйзенштейн в воспоминаниях современников. Москва : Искусство, 1974. 422 с.
56. Энциклопедия для детей. Искусство. Музыка. Театр. Кино. Москва : Аванта+, 2008. Т. 7. Ч. 3. 624 с.
57. Энциклопедия отечественной мультипликации / сост. С. В. Капков. Москва : Алгоритм, 2006. 810 с.
58. Юренев Р. Н. Краткая история киноискусства. Москва : Академия, 1997. 288 с.
59. National film study standards. *The story of the movies*. URL: <https://www.storyofmovies.org/national-film-study-standards> (Last accessed: 05.05.2021).

Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання.

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, спрямованим на підтримку учнів в їх навчальних успіхах, розуміння ними власного прогресу навчання й формування бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів та не залежить від складності опанованого матеріалу, темпу набуття компетентностей тощо. Завданнями оцінювання навчальних результатів учня/учениці є: формування у нього/неї позитивної самооцінки, впевненості у власних можливостях і здібностях; виховання ставлення до власних помилок як до підґрунтя для подальшого розвитку та вдосконалення; мотивування до досягнення максимально можливих результатів навчання.

Оцінювання досягнень учня/учениці здійснюється у формі *бального* оцінювання (виставлення оцінки в цифровому виразі).

Оцінювання в процесі **поточного контролю** здійснюється відносно рівня досягнення учнем/ученицею нормативних результатів навчання кожного уроку (у разі встановлення робочою навчальною програмою) та за кожним модулем.

Оцінювання в процесі **щорічного підсумкового контролю** здійснюється відносно рівня досягнення учнем/ученицею нормативних результатів навчання, передбачених типовою навчальною програмою на завершення кожного навчального року.

Рівні компетенції	Бали	Критерії навчальних досягнень
Початковий	1–3	Розрізняє види кіно, може назвати 1-2 фільми, співвіднести поняття з його визначенням, відповідає на запитання уривчастими реченнями стверджувального чи заперечного характеру. Відтворює незначну частину навчального матеріалу, вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»), має загальне уявлення про кінопроцес, поняття і терміни кіно, відповідає на елементарні запитання короткими репліками, виявляє здатність до елементарного викладу думки. Може двома-трьома простими реченнями розповісти про кінопроцес, пояснити різницю між основними термінами і поняттями, не може аргументувати, робити висновки, вибірково реагує на пізнавальний матеріал.
Середній	4–6	Може за допомогою викладача відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на його запитання та визначає одну-дві окремі ознаки понять, здатний

		<p>з помилками й неточностями дати визначення понять, має труднощі у висловленні власної думки.</p> <p>Виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, пояснює основні поняття, розуміє їх, може самостійно розкрити їх сутність, відповідь учня правильна, але недостатньо осмислена.</p> <p>Вміє застосовувати знання під час виконання завдань за зразком, утруднюється робити узагальнюючі висновки на основі засвоєної конкретної інформації, з допомогою викладача може аналізувати, порівнювати, робити висновки, висловлювати оціночні судження.</p>
Достатній	7–9	<p>Володіє навчальним матеріалом і використовує знання, намагається порівнювати, встановлювати зв'язки між кіноявищами, фактами, робити висновки.</p> <p>Відповідає логічно, хоч і має неточності під час відповіді, виявляє інтерес, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки.</p> <p>Обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, уміє знаходити і виправляти допущені помилки.</p>
Високий	10–12	<p>Має системні знання з початкового курсу історії кіномистецтва, усвідомлено використовує їх у різних ситуаціях.</p> <p>Уміє самостійно користуватися джерелами інформації, ставити самостійно пізнавальну мету в процесі виконання навчальних завдань та проявляє творчий підхід.</p>

Рекомендований список демонстраційного матеріалу

Роз'яснення щодо використання демонстраційного матеріалу

Складений та систематизований список демонстраційного матеріалу містить значну кількість прикладів документальних та художніх фільмів, мультфільмів. Перелік побудовано відповідно до психофізичних особливостей учнів вікової категорії, що допомагає сприйняттю тем та запропонованих кінематографічних творів, а також надає можливості висловити особисте ставлення до них.

Представлені в додатках приклади дають можливість долучитися до світу кіно через ознайомлення з: різножанровістю, відмінностями стилів, строкатістю течій, багатоманітністю естетичних напрямів, панорамою кінематографічних шкіл різних країн. Під час створення переліку були враховані прояви культурно-мистецького розмаїття, що відображено в широкому охопленні географічного та часового простору, а також багатій палітри поглядів і смаків.

Пропонований перелік сприяє вибору необхідних демонстраційних матеріалів за кожним з модулів. Викладач може скористатися зазначеними матеріалами (визначивши оптимальну кількість прикладів) або самостійно скласти перелік фільмів за власним вибором.

Відповідно до концепції сучасної мистецької освіти вік учнів у навчальній аудиторії може бути дуже різним. Тому викладач самостійно добирає приклади, спираючись на вікову специфіку контингенту учнів.

Викладачам рекомендовано:

використовувати *оптимальну кількість прикладів* з наданого переліку творів кіномистецтва;

додавати до такого переліку твори за власним вибором.

У модулях пропонується такий перелік демонстраційних матеріалів:

Модуль 1 «Історія виникнення кіно»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Прибуття потяга на вокзал міста Ла-Сьота»](#) (1895 р., реж. О. і Л. Люм'єри, Франція); [«Политий поливальник»](#) (1895 р., реж. О. і Л. Люм'єри, Франція); [«Подорож на Місяць»](#) (1902 р., реж. Ж. Мельєс, Франція);

► *документальні фільми та відеопрोगрами*: [«Історія кінематографа. Часть 1. Начало»](#); [«Анимация от А до Я»](#) (1996 р., 1 серія); [«Краткая история кино»](#) (в/ф); [«Люмьеры»](#) (2016 р., реж. Тьєрі Фремо, Франція); [«Фильмы братьев Люмьер»](#); [«Жорж Мельєс. Мастер иллюзий – Ускоренный курс истории кино. Вып. 4»](#).

Модуль 2 «Німий кінематограф»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Понизовая вольница»](#) (1908 р. реж. В. Ромашков, Росія);

► *документальні фільми та відеопрोगрами*: [«Історія кінематографа. Часть 2. Новый Свет»](#); [«Кино Европы: Неизвестный Голливуд. 1-я серия: Как все начиналось»](#) (1995 р., реж. К. Браунлоу, Д. Гілл); [«Изменившие мир. Вера Холодная»](#).

Модуль 3 «Майстри німого кіно:

► *твори кіно та мультиплікації:* [«Нетерпимость»](#) (1916 р., реж. Д. В. Гріффіт, США); [«Прекрасная Люканида, или война усачей и рогачей»](#) (м/ф, 1912 р., реж. В. Старевич, Росія); [«Стрекоза и муравей»](#) (м/ф, 1913 р., реж. В. Старевич, Росія);

► *документальні фільми та відеопрोगрами:* [«Актрисы немого кино: Мэри Пикфорд»](#); [«Анимация от А до Я»](#) (1996 р., 2 серія).

Модуль 4 «Розвиток світового кіномистецтва в 1920-ті рр. ХХ ст.»:

► *твори кіно та мультиплікації:* [«Кабинет доктора Калигари»](#) (1920 р., реж. Р. Віне, Німеччина); [«Носферату — симфонія жаху»](#) (1922 р., реж. Ф. В. Мурнау, Німеччина);

► *документальні фільми і відеопрोगрами:* [«Німецький експресіонізм»](#); [«История кинематографа. Часть. 3»](#).

Модуль 5 «Розвиток кіномистецтва в Україні 1920-1930-ті рр. ХХ ст.»:

► *твори кіно та мультиплікації:* [«Земля»](#) (1930 р., реж. О. П. Довженко, СРСР); [«Нічний візник»](#) (1928 р., реж. Г. Тасін, СРСР); [«Укразія»](#) (1925 р., реж. П. І. Чардинін, СРСР); [«Людина з кіноапаратом»](#) (1929 р., реж. Дзіга Вертов, СРСР);

► *документальні фільми і відеопрोगрами:* [«Український кінематограф 20-30-х років»](#); [«Дзига и его братья»](#) (2002 р., реж. Є. Цимбал, Росія).

Модуль 6 «Види кіно»:

► *твори кіно та мультиплікації:* [«Червоні вітрила»](#) (1961 р., реж. О. Птушко, СРСР); [«Борщ: секретний інгредієнт»](#) (реж. Д. Кочнев, 2020 р., Україна); [«Їжачок у тумані»](#) (м/ф, 1975 р., реж. Ю. Норштейн, СРСР); [«Ведмедик і той, що живе в річці»](#) (м/ф, 1966 р., реж. А. Грачова, СРСР); [«Варежка»](#) (м/ф, реж. Р. Качанов, 1967, СРСР); [«Пластилиновая ворона»](#) (м/ф, реж. О. Татарський, 1981, СРСР); [«Язык животных»](#) (науково-популярний фільм, реж. Ф. Соколов, 1967, СРСР);

► *документальні фільми і відеопрोगрами:* [«Да здравствует кино!»](#) (реж. В. Аксенов, 1978, Леннаучфильм).

Модуль 7 «Жанри художнього кіно та мультиплікації»:

► *твори кіно та мультиплікації:* [«Дети капитана Гранта»](#) (1936 р., реж. В. Вайншток, СРСР), [«Сторожова застава»](#) (сер. 1., 2017 р., реж. Ю. Ковальов, Україна); [«Вечора на хуторі поблизу Диканьки»](#) (1961 р., реж. О. Роу, СРСР); [«Зачарований хлопчик»](#) (м/ф, 1955 р., реж. В. Полковников, А. Снежко-Влоцька, СРСР);

► *документальні фільми і відеопрोगрами:* [«Голливуд поющий и танцующий. История мюзиклов 1950-е года, серия 4»](#); [«Легендарные кинокомедии»](#).

Модуль 8 «Процес створення фільму»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Фильм, фильм, фильм»](#) (м/ф, реж. Ф. Хитрук, 1968 р., СРСР);

► *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«Что такое кадр, план, ракурс»](#); [«Урок Александра Роднянского: Язык кино и основы монтажа»](#); [«Гении кино. Вып. 1. Операторы»](#); [«Гении кино. Вып. 2. Режиссеры монтажа»](#); [«Богдан Ступка. К Дню Независимости Украины»](#) (2016 р., Україна); [«Гарри Поттер: визуальное повествование»](#).

Модуль 9 «Світове кіно 30-х рр. ХХ ст. Поява звукового кіно»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Співак джазу»](#) (1927 р., реж. Алан Кросленд, США); [«Нові часи»](#) (1936 р., реж. Чарлі Чаплін, США); [«Огни великого міста»](#) (1931 р., реж. Чарлі Чаплін, США);

► *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«История кинематографа. Часть 3. Цвет и звук»](#); [«Американский кинематограф в 1930-60-х гг. Лучшее из Голливуда. Часть 1»](#); [«От студии анимации к крупнейшему конгломерату. Уолт Дисней. Как создавался Disney»](#).

Модулі 10 «Розвиток кіно в 40-і рр. ХХ ст. Світова війна та її вплив на кінематограф різних країн»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Райдуга»](#) (1943 р., реж. М. Донський, СРСР); [«Могила светлячков»](#) (м/ф, 1988 р., реж. Ісао Такахата, Японія).

Модуль 11 «Розвиток кіно у 50-80-ті рр. ХХ ст.»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Рим – відкрите місто»](#) (1945 р., реж. Р. Росселліні, Італія); [«Снігова королева»](#) (м/ф, 1957 р., реж. Л. Атаманов, СРСР); [«Пригоди Перця»](#) (1961 р., реж. І. Гурвич, І. Лазарчук, Київнаукфільм, СРСР); [«Як жінки чоловіків продавали»](#) (1972 р., реж. І. Гурвич, Київнаукфільм, СРСР); [«Тіні забутих предків»](#) (1964 р., реж. С. Параджанов, СРСР); [«Андрій Рубльов» 1-я серія, 2-я серія](#) (1966 р., реж. А. Тарковський, СРСР); [«Крестный отец»](#) (1972 р., реж. Ф. Ф. Коппола, США);

► *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«Французська нова хвиля за 20 хвилин»](#); [«Кінокультура: Українське поетичне кіно»](#).

Модуль 12 «Кіно останніх десятиріч ХХ ст. Вплив інформаційних технологій на зміну кіномови»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Іншопланетянин»](#) (1982 р., реж. С. Спілберг, США);

► *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«Как снимает Стивен Спилберг»](#); [«Супергерои»](#); [«Спецэффекты в кино. Создавая невозможное»](#) (2010 р., реж. Леслі Айверс, США); [«Как создают мультфильмы. История создания мультфильмов»](#).

Модуль 13 «Сучасне кіно в контексті світової художньої культури»:

► *твори кіно та мультиплікації*: [«Гарри Поттер и философский камень»](#) (2001 р., реж. Кріс Коламбус, Великобританія, США); [«Красуня і Чудовисько»](#)

(2014 р., реж. Кристоф Ган, Франція, Німеччина); [«Унесенные призраками»](#) (м/ф, 2002 р., реж. Хаяо Міядзакі, Японія); [«Семейка Крудс»](#) (м/ф 2013 р., реж. Кріс Сандерс, Кірк де Мікко, США).

Модуль 14 «Мова фільмів. Розуміння змісту та характеристика змісту, аналіз елементів фільму у вибраних сценах»:

▶ *твори кіно та мультиплікації*: [«У кожного своє кіно»](#) (2007 р. кіноальманах 36 режисерів, Франція);

▶ *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«Киномонтаж»](#); [«Горец: Как монтаж показывает течение времени»](#); [«Почему “Назад в будущее” – великое кино»](#); [«За что мы любим “Властелина колец”»](#).

Модуль 15 «Фільм як історичний і культурний артефакт. Взаємовплив кіно та суспільства»:

▶ *твори кіно та мультиплікації*: [«Викрадачі велосипедів»](#) (1948 р., реж. Вітторіо де Сіка, Італія); [«Человек дождя»](#) (1988 р., реж. Б. Левінсон, США);

▶ *документальні фільми і відеопрोगрами*: [«Ведьмина служба доставки: красота анимации от GHIPLI»](#); [«Почему «Холодное сердце» – самый революционный мультфильм Disney»](#).